

U skladu sa članom 10. Statuta Zelene liste Srbije, Skupština ZLS na sednici održanoj 27. septembra 2025. u Raškoj - Golija, usvaja ovu dopunjenu

INSTRUKCIJU o načinu učešća Zelene liste Srbije i članica u kreiranju javnih politika

1. Zelena lista Srbije (ZLS) i članice, polazeći od Strateškog plana ZLS (SPZLS), obezbeđuju povezivanje svojih aktivnosti na javnom zagovaranju kojima žele da obezbede određenu društvenu promenu (kampanje zagovaranja - utvrđivanje svrhe, ciljeva i ključne poruke kampanje, ciljnih grupa, trajanja, kanala promocije, obezbeđivanja resursa, sprovođenje) sa procedurama kreiranja i sprovođenja javnih politika koje su definisane zakonima i drugim propisima.

2. Zelena lista Srbije pod javnim politikama podrazumeva pravce delovanja Republike Srbije (RS) i pravce delovanja jedinice lokalne samouprave (JLS) u određenim oblastima, radi postizanja željenih ciljeva. Pod dokumentima javne politike (JP) podrazumeva propise (zakoni i podzakonski akti) i strateške i planske dokumente (strategije, programe i planove, SPU i PU).

3. Zelena lista i članice u procesima kreiranja i praćenja javnih politika učestvuje na osnovu prava i obaveza organizacija civilnog društva odnosno zainteresovanih strana javnosti utvrđenih u zakonskim propisima (Zakon o planskom sistemu, Zakon o Arhuskoj konvenciji, Zakon o slobodnom pristupu informacijama, sektorskim zakonima idr.) podzakonskim aktima (Uredba o metodologiji kreiranja javnih politika, Uredba o izboru predstavnika civilnog sektora u radne grupe, Uredba o planovima u oblasti životne sredine, Smernice Vlade RS za učešće OCD u izradi normativnih akata i dr.).

4. Zelena lista Srbije odgovorna je za aktivnosti na kreiranju i praćenju nacionalnih javnih politika, kao i za pružanje pomoći članicama po njihovom zahtevu u kreiranju i praćenju lokalnih javnih politika, kao i regionalnih tamo gde postoji interes pojedinih članica, kao i prava i obaveza predviđenih u pojedinačnim dokumentima javne politike radi njihove implementacije.

Pojedinačne članice Zelene liste Srbije odgovorne su za aktivnosti na kreiranju i praćenju lokalnih javnih politika, kao i onih regionalnih u kojima imaju interes njihove lokalne zajednice. Odgovorne su takođe za učešće u skladu sa svojim mogućnostima u aktivnostima Zelene liste Srbije u kreiranju i praćenju nacionalnih javnih politika kada ih Zelena lista pozove da daju svoj doprinos.

6. Zelena lista i članice učestvuju u procesu kreiranja nacionalnih, regionalnih i lokalnih javnih politika u skladu sa zakonskim propisima i ovom Instrukcijom a posebno putem:

- Praćenja javnih politika i stanja u određenim oblastima i iniciranja izmena i dopuna ili izrade novih dokumenata javnih politika
- Utvrdjivanja stavova građana i građanki o stanju i realizaciji javnih politika putem anketa, fokus grupa, javnih tribina i dr.
- Pripreme koncepta/ predloga dokumenata javnih politika ili njihovih delova

- Učešća u radnim grupama za izradu dokumenata javnih politika
- Učešća u javnim raspravama i dostavljanjem komentara, ocena, primedbi i predloga
- Učešće u radu radnih tela nacionalnih institucija i lokalnih samouprava,
- Monitoring realizacije dokumenta javne politike.

7. ZLS i članice u okviru praćenje javnih politika sagledavaju:

- Da li u određenoj oblasti postoji utvrđena javna politika, odnosno odgovarajući dokument?,
- Da li su obuhvaćeni svi relevantni problemi koje treba rešavati?
- Da li primenjeni principi integresanja rodne politike i javne politike?
- Da li su dokumenti javnih politika izrađeni i usvojeni?,
- Da li je proces izrade u skladu sa zakonom?,
- Da li je proces izrade bio participativan i transparentan?,
- Da li dokument sadrži mehanizme finansiranja i implementacije (akcioni plan)?,
- Da li je dokument usaglašen sa ostalim javnim politikama?,
- Da li dokument adresira sve relevantne aspekte/probleme u datoj oblasti?,
- Da li se dokument sprovodi kako je predviđeno?,
- Da li sprovođenje dokumenta daje željene efekte? i dr.

8. Zelena lista Srbije i članice svoje učešće u procesima kreiranja i praćenja javnih politika ostvaruju u saradnji sa organima državne i lokalne vlasti nastojeći da se ova saradnja ostvaruje na principima partnerstva u skladu sa Smernicama Vlade RS, principima i metodama ove Instrukcije. Takođe, ostvaruju saradnju sa drugim partnerskim OCD, stručnim i naučnim institucijama, javnim i privatnim privrednim sektorom, medijima i dr. a posebno nastoji da ostvari komunikaciju i saradnju sa građanima preko mehanizama anketa, fokus grupa, tribina, informisanja i edukacija građana.

Zelena lista i članice naročito ostvaruju saradnju sa drugim specijalizovanim OCD i njihovim mrežama, naročito sa Mladim istraživačima Srbije, Koalicijom 27, Arhus centrima i dr. Članice Zelene liste Srbije posebno će redovno pratiti realizaciju lokalnih politike upravljanja otpadom (i drugih javnih politika zaštite životne sredine po potrebi) na osnovu kriterijuma i tabela Koalicije 27 a rezultati će biti prilazivani u okviru Zelenih karti Izveštaja iz senke Koalicije 27.

9. Članice Zelene liste u svojim lokalnim sredinama treba da pokrenu procese uspostavljanja koalicija sa ekološkim organizacijama i neformalnim grupama građana u svojim lokalnim zajednicama radi jačanja kapaciteta i zajedničkog učešća u kreiranju i praćenju javnih politika. Zelena lista i članice:

- sprovode ankete građana o značajnim ekološkim pitanjima i rezultate ugrađuju u predloge prilikom javnih uvida, konsultacija i rasprava.

- organizuju fokus grupe sa pojedinim ciljnim grupama vodeći računa o principu rodne ravnopravnosti (mladi, zaposleni, predstavnici MZ, privrednicima, stručnjacim, penzionerima) o aktuelnim temama.

- pokreću inicijative u svojim lokalnim zajednicama za donošenje nedostajućih

dokumenata o učešću javnosti u procesima odlučivanja, donošenju planova, programa, strategija i sl. o zaštiti životne sredine.

- uspostavljaju saradnju sa lokalnim upravama i pokreću inicijative za formiranje radnih tela sastavljenih od predstavnika zainteresovanih strana za donošenje i praćenje realizacije dokumenata javne politike o zaštiti životne sredine.

- u skladu sa svojim mogućnostim, na svojim sajtovima i društvenim mrežama šire informacije o postupku donošenja dokumenta JP i o svojim predlozima, i nastoje da lokalne medije obaveste o toku procesa prenoseći saopštenja za javnost ZLS ili kreirajući sopstvena saopštenja za lokalne medije.

- informišu OCD i neformalne grupe građana u svojoj lokalnoj zajednici o aktuelnim procesima donošenja odluka, organizuje zajedničke nastupe o predloženim nacrtima dokumenata.

10. U okviru jačanja sopstvenih kapaciteta Zelena lista i članice:

- razvijaju sistem međusobnog informisanja i informisanja javnosti i uspostavljanje redovne saradnje sa sredstvima javnog informisanja na lokalnom i nacionalnom nivou.

- staraju se o edukaciji članica Zelene liste Srbije o zakonskim odredbama o učešću u procesima odlučivanja.

- staraju se o organizacionom, stručnom, kadrovskom i materijalnom jačanju članica Zelene liste i proširenje koalicija radi uspešnijeg učešća u procesima kreiranja i praćenja javnih politika.

Skupština Zelene liste Srbije